

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 14 december 2012

Mål nr

Ö 2421-10

KLAGANDE

Justitiekanslern
Box 2308
103 17 Stockholm

MOTPART

HL

SAKEN

Ersättning till tolk

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Hovrätten för Västra Sveriges beslut 2010-04-22 i mål Ö 1608-10

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen fastställer hovrättens beslut.

Dok.Id 74200

HÖGSTA DOMSTOLEN	Postadress	Telefon 08-561 666 00	Expeditionstid
Riddarhustorget 8	Box 2066	Telefax 08-561 666 86	08:45-12:00
	103 12 Stockholm	E-post:	13:15-15:00
		hogsta.domstolen@dom.se	
		www.hogstadamstolen.se	

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Justitiekanslern har yrkat att Högsta domstolen med ändring av hovrättens beslut fastställer tingsrättens beslut.

HL har motsatt sig att hovrättens beslut ändras.

SKÄL

1. HL var genom Tolkcentralen i Göteborg bokad att tolka vid tingsrättens sammanträde den 22 januari 2010 kl. 10.00–12.00. På förmiddagen den 21 januari 2010 beslutade tingsrätten att ställa in sammanträdet och HL uppdrag avbokades hos tolkcentralen samma dag kl. 13.15. HL yrkade därefter ersättning för två timmars tolktid och två timmars spilltid med ett sammanlagt belopp om 1 833 kr 75 öre inklusive mervärdesskatt. Han gjorde gällande att han hade blockerat den utsatta tiden alltsedan tolkuppdraget hade bokats in, att han inte hade tagit del av beskedet om den inställda förhandlingen förrän kl. 19.00 den 21 januari 2010 samt att han inte hade erhållit något ersättningsuppdrag från vare sig tingsrätten eller tolkcentralen.
2. Tingsrätten fann att HL hade rätt till ersättning, men eftersom han inte hade förebringat någon utredning om vilken förtjänst han gått miste om bestämdes skälig ersättning enligt tolktaxans regler för tidsspillan avseende två timmar med totalt 562 kr. Sedan HL överklagat beslutet har hovrätten tillerkänt honom ersättning motsvarande vad han skulle ha erhållit om han hade stått till tingsrättens förfogande enligt avtalet, omfattande två timmars arbete, två timmars tidsspillan och mervärdesskatt, totalt 1 831 kr.

3. Frågan i Högsta domstolen är hur ersättning till en tolk vars uppdrag avbeställs med kort varsel ska bestämmas.
4. Enligt 5 kap. 8 § rättegångsbalken har en tolk rätt till skälig ersättning för arbete, tidspillan och utlägg som uppdraget krävt. Enligt förordningen (1979:291) om tolktaxa utgår ersättning enligt taxa som fastställs av Domstolsverket. Vid tiden för det i målet aktuella uppdraget gällde Domstolsverkets föreskrifter om tolktaxa (DVFS 2009:8). Tolktaxan innehåller inte några regler om ersättning vid avbeställt tolkuppdrag. Domstolsverket har som skäl för detta angett att en taxereglering inte är lämplig, eftersom omständigheterna i hög grad kan skifta från fall till fall. Enligt verket bör dock presumptionen vara att tolken tillerkänns skälig ersättning. (Prop. 1978/79:132 s. 31.)
5. Högsta domstolen har i rättsfallen NJA 1984 s. 334 I och II uttalat att en myndighet som anlitar en tolk kan bli skyldig att enligt allmänna kontraktsrättsliga principer utge ersättning om myndigheten avbeställer tolktjänsten, eller tolkuppdraget avslutas tidigare än som bokats, och att det i princip får undersökas i varje särskilt fall vilken skada som har uppstått. I rättsfallen gav Högsta domstolen anvisningar för denna prövning, som sammanfattningsvis innebär att tolken har att lägga fram utredning om att han eller hon inte kunnat skaffa något annat uppdrag som ersättning för det avbeställda uppdraget eller, när tolkuppdraget avslutas tidigare än vad som bokats, inte kunnat utnyttja den reserverade tiden för något annat ersättningsgillt arbete. Vidare ska tolken lägga fram utredning om att han eller hon genom att åta sig tolkuppdraget gått miste om inkomst och hur stor denna inkomst var. Om storleken på inkomstbortfallet inte kan visas ska ersättningen skäligen bestämmas enligt tolktaxans regler för tidspillan.

6. Sedan 1984 års rättsfall har antalet tolkuppdrag ökat betydligt. Det är också väl känt att antalet inställda förhandlingar, och därmed avbokade tolkuppdrag, har ökat sedan dess. Vidare är många av tolkarna numera anslutna till en eller flera tolkförmedlingar som förser dem med uppdrag, vilket i sin tur försvårar möjligheten att säkra bevisning om vilken inkomst tolken skulle kunnat få om inte domstolen hade beställt tolktjänsten. Denna utveckling motiverar en enklare ordning för ersättningsbestämmande när tolkuppdrag avbeställs. Det gäller särskilt för kortare tolkuppdrag som avbeställs med kort eller inget, varsel. För sådana avbeställningar vore en taxereglering den mest naturliga och ändamålsenliga ordningen; en sådan är förutsebar och enkel att tillämpa för såväl tolken som domstolen genom att ingen utredning behöver läggas fram och värderas i det enskilda fallet.

7. I avsaknad av en sådan taxereglering bör, om inte annat följer av t.ex. ett ramavtal, ersättningen för kortare tolkuppdrag som avbeställs med kort eller inget varsel – varmed här förstås tolkningsuppdrag under högst någon dag eller två som avbeställs med mindre än 48 timmars varsel – bestämmas på ett taxeliknande sätt som utgår från att tolken inte har kunnat utnyttja den reserverade tiden för annat ersättningsgillt arbete. Ersättning ska då utgå för arbete och tidsspillan som om uppdraget hade genomförts enligt bokningen.

8. Tingsrätten avbokade HL tolkuppdrag mindre än ett dygn innan uppdraget skulle ha påbörjats. Ersättning ska alltså utgå för tolkuppdraget. HL hade reserverat tid för tolkuppdraget med dels två timmar för tolkningen, dels drygt två timmar för restid. Om tolkuppdraget hade genomförts enligt bokningen skulle alltså HL, för vilken arvodesnivå II är tillämplig och som innehar F-skattsedel, ha tillerkänts ersättning för arbete med 903 kr, för tidsspillan – överstigande 30 minuter – med 562 kr och för mervärdesskatt med 366 kr 25 öre, sammanlagt 1 831 kr.

9. Hovrättens beslut ska således fastställas.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Ella Nyström, Lena Moore (referent),
Ingemar Persson, Svante O. Johansson och Lars Edlund
Föredragande justitiesekreterare: Eva Lärfars Persson